

CONSELL GENERAL

PRINCIPAT D'ANDORRA

Grup mixt

SESSIÓ DEL CONSELL GENERAL

29 DE MAIG DEL 2014

**INTERVENCIÓ DE JAUME BARTUMEU CASSANY, PRESIDENT
DEL GRUP PARLAMENTARI MIXT EN EL PUNT 5:**

**EXAMEN I VOTACIÓ DE LA PRESA EN CONSIDERACIÓ DE LA
PROPOSICIÓ DE LLEI DE LA SUCCESSION PER CAUSA DE MORT**

La proposició de llei que examinem té, d'entrada, una característica idèntica amb la proposició de la llei qualificada de protecció civil als drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge: els inspiradors de la iniciativa –els mateixos– volen inscriure-la en el seu currículum.

Malgrat aquesta característica comuna hem analitzat el text abans de pronunciar-nos. Ho fem en el sentit de rebutjar la iniciativa pels motius que tot seguit expressaré.

L'exposició de motius d'aquest text segueix evidenciant que en aquesta sala hi ha algun il·lustre convençut que la història va començar amb la seva arribada al Consell General.

Des del primer paràgraf de l'exposició de motius es pretén així patrimonialitzar i monopolitzar una qüestió cabdal: l'elaboració del Codi Civil. Una qüestió que mereixia i necessitava un ample acord polític i la participació de la societat civil.

L'exposició de motius comença així dient que no fou fins al 20è aniversari de la Constitució, és a dir al 2013, que es va fer palesa la necessitat de seguir en el camí de la “regulació” del dret privat andorrà. Aquesta afirmació tendenciosa és totalment equivocada, i el seu redactor ho sap.

La necessitat de “regular” el dret civil, és a dir, fer, com en tots els països, un Codi Civil, no apareix i ni es descobreix al 2013. Des de fa molts anys, moltes persones n'havien exposat la necessitat -i no sols verbalment- entre les quals distingits magistrats dels nostres tribunals i la majoria dels juristes nacionals.

En l'àmbit polític vull recordar que en el meu discurs d'investidura de cap de Govern, el dia 28 de maig del 2009 ja deia:

“... per donar compliment al mandat de l'article 3.2 de la Constitució, hem d'impulsar l'elaboració d'un Codi Civil. Esdevé urgent codificar tota la dispersa normativa civil d'aplicació a Andorra. És una tasca que serà llarga. Però cal començar-la. I ho farem en concertació amb els grups parlamentaris i amb la col·laboració del Consell Superior de la Justícia, escoltant el Col·legi d'Advocats i el Col·legi de Notaris.”

Arribada l'onada taronja, aquella que ens ha portat unes altres formes i maneres de fer, es menysté el diàleg, la concertació i la col·laboració dels que practiquen el dret cada dia i es margina els grups parlamentaris.

Els consellers de DA que promouen el text s'atribueixen el mèrit de ser els primers i els capdavanters de la “regulació” del dret, partint d'una tabula rasa. Són ells els pioners descobridors de la necessitat de “regular” el dret privat, descoberta que han fet en el 20è. aniversari de la Constitució. El pretendre's ser *priores in tempore* de descobrir la necessitat els faria així *potiores in iure* de decidir començar la regulació, d'escollir-ne el mètode i de donar-hi el contingut. Havent estat els primers a tenir l'idea a ells els corresponia el posar-la en execució, segons els seus criteris, i reivindicar-ne l'autoria.

Emprar l'expressió “regular el dret privat” és mostra inequívoca de voler obviar de pronunciar el mot “Codi Civil” i així evitar donar raó a tots aquells que, abans d'ells, han volgut i volen el Codi.

La Llei que es sotmet avui al Consell General conté una de les parts –llibres se sol dir en terminologia codificadora– del futur Codi Civil d'Andorra, és a dir de la codificació del dret civil que junt amb la codificació del dret mercantil constitueix la codificació del dret privat.

Aquesta proposta de Llei serà seguida –així ho van anunciar els consellers DA de la comissió parlamentària d'interior i així ho confirma l'exposició de motius–, d'una Llei sobre el codi de família, que és un altre dels llibres en què es divideix als codis civils. També conté part del títol preliminar que contenen els Codis i al qual es fa menció expressa en l'exposició de motius.

Així doncs queda patent que s'està elaborant el codi Civil mitjançant lleis separades i donant-li l'apel·latiu de “regulació del dret privat” per així pretendre escapar a les regles observades arreu d'Europa en l'elaboració d'un Codi Civil.

A tot el món, diem bé, tot el món, la elaboració d'un Codi sigui d'un sol cop en sa totalitat, sigui per part, o llibres, ha estat una labor ingent i magna de la qual ningú s'ha sentit amb prou autosuficiència tècnica i política i immodèstia per a acometre'n tot sol la tasca. A tot arreu s'ha suscitat un consens del conjunt de forces polítiques. S'ha confiat l'elaboració científica i tècnica a una pluralitat de persones de diverses branques de la ciència i de la pràctica jurídica, en un temps suficient llarg per a la reflexió, discussió, intercanvi d'idees amb participació del estaments socioprofessionals i de la societat civil. La història de la codificació a França, Alemanya -per parlar dels dos exemples històricament, metodològicament i doctrinalment més importants- i a tots els països europeus ha seguit aquesta pauta.

Esmentaré l'exemple veí de Catalunya: Quan fa anys es va començar a elaborar el seu Codi Civil, es va decidir fer-ho amb un disseny participatiu, plural, en un diàleg entre política, tècnica i ciutadania, per etapes. En un horitzó temporal desproveït de presses i sense personalitzar en tal o qual persona o figura, sigui jurista, sigui polític.

En una primera etapa, la Generalitat va crear un “observatori” del dret per a identificar les grans tendències del sentir de la població sobre el que calia legislar i el sentit en què calia fer-ho, per a suscitar debat entre professionals del dret i de tots els estaments socioeconòmics i de la societat civil.

Després es crearen diverses comissions i subcomissions integrades per molts juristes catalans de diverses branques del dret, de diferents universitats, escoles de pensar i sensibilitats polítiques, que vénen treballant en comissions científiques i tècniques, amb subcomissions redactores per les diverses àrees del dret civil, llibres i seccions.

Comissions i subcomissions que es vénen reunint periòdicament des de fa anys i que van generant debats, estudis, dictàmens i a la fi van proposant en unitat de criteri científic, tècnic i sistemàtic les successives redaccions que van sent presentades als decisors polítics catalans. Avantprojectes i projectes que, després del procediment parlamentari, acaben essent objecte de deliberació i votats per la representació política dels ciutadans. Així, tots els textos que a Catalunya van essent promulgats en matèria de successió i família, són una obra plural, participativa de diferents corrents tant de la filosofia i doctrina del dret, com de diverses sensibilitats socials.

Res de semblant s'ha fet amb aquesta proposició de llei. Una sola persona amb la seva pròpia i única forma de saber, de pensar, de sentir, de percebre les coses, d'avaluar les situacions, de conceptuar les persones, de veure o no veure els riscos, de preveure o no els resultats, amb les seves creences filosòfiques, religioses, polítiques i socials, ha decidit de la manera com hem de viure nosaltres els andorrans i andorranes, en el país on ell no viu, i no ha fet ni tingut empresa, ni casa, ni herència, ni matrimoni, ni fills, ni ascendents ni descendents. Qüestions i situacions que esmento perquè són totes elles, objecte del text que es presenta avui.

Aquí ens han posat en mans d'un sol autor al qui han donat i ell ha acceptat, el rol del Justinià i del Napoleó del dret civil andorrà.

Aquesta proposició de llei és fruit únic i exclusivament del que aquest redactor pensa, diu, escull i decideix amb la més gran contundència i suficiència. És el que ell pensa i decideix sobre el nostre dret i els nostres pares, fills i germans, esposes, vídues i béns. Es dicta el que s'ha de mantenir i el que s'ha d'innovar, sense perdre el temps en presentar ni pros ni contres, ni avantatges, ni inconvenients. S'escull quan s'ha de privilegiar o minvar la llibertat dels causants en regir la seva successió i quan s'ha d'afavorir o restringir els drets dels successors. Es decideix, suprimeix, modifica radicalment institucions multiseulars que actualment a Catalunya, després de comissions de molts juristes, professors, magistrats, autors, catedràtics han declarat i el parlament català ha mantingut. N'introdueix de noves de naturalesa totalment contrària al nostre dret des dels romans, que a Catalunya, després de reflexió i discussions de molts juristes i de debat polític, no s'han introduït.

Es talla falcídies i trebel·liàniques, es modifica i inverteix el tractament de la col·lació, introdueix la troncalitat i els testaments hològrafs, suprimeix donacions per causa de mort, la reserva binupcial, canvia la successió testada i la intestada, introdueix i modifica de rel els pactes successoris. Decideix quines tendències i directrius hem d'acollir i quines no. Decideix de les fonts de dret. Decideix de tot. De manera contundent.

A Espanya, a Catalunya, i a França hi ha juristes especialitzats en la metodologia legislativa; però aquí no ha calgut contrastar res amb ells. Hi ha tractadistes reconeguts arreu per les seves obres i ensenyament acadèmic en la doctrina del dret, però ha estat innecessari de compartir amb ells les reflexions. Hi ha catedràtics, professors, estudiosos, doctors que estan al corrent del que es debat en el món de la ciència jurídica sobre cada una de les parts del dret civil, i de les successions en particular, que publiquen i debaten sobre la tendència de la filosofia del dret i de la política legislativa. No ha calgut pas que hi participin. Hi ha jutges i advocats andorrans (en tenim 400 que tenen el dret de participar en l'elaboració del dret del seu propi país) que han experimentat en la justícia del cas concret andorrà la funcionalitat o disfuncionalitat de les diferents institucions i figures del dret successori al llarg del temps i en l'actualitat. Tinguts a ratlla, se n'han assabentat ara pel butlletí del Consell General.

Res de tot això han necessitat el redactor i els consellers de DA. Ho han considerat irrellevant davant de l'autoatribució del coneixement absolut del dret i de la nostra societat.

I tot això ells sols i per davant d'ells sols.

I els més de 400 juristes d'Andorra no han pogut dir res, són tractats com els "indígenes" de les colònies d'abans.

Aquesta proposició de llei és a les antípodes d'allò que en l'exposició de motius diu que ha de ser: "una expressió de la voluntat social dominant democràticament expressada".

Des de Barcelona s'ha avaluat de-fi-ni-ti-va-ment el que és la voluntat social dominant dels ciutadans d'Andorra.

I el Govern que ens en diu de tot plegat?

Doncs en el seu criteri que sembla redactat amb el mateix puny i lletra de l'exposició de motius de la proposició de llei, no hi troba res a dir. Ni una coma ni un accent.

En iniciar-se aquesta legislatura, abans del 20è aniversari de la Constitució en què la proposició de llei situa la percepció de la necessitat de la "regulació" del dret, havíem parlat diverses vegades amb el president del grup parlamentari de DA a l'entorn de la necessitat, o no, d'un Codi Civil. Li deia que al meu entendre calia que, mitjançant un acord unànim de tots els grups parlamentaris (així s'evitava polititzar i voler capitalitzar la proposta), i en col·laboració amb el Govern, es decidís endegar els treballs de la codificació del dret privat, en un Codi Civil i un posterior Codi Mercantil.

Pensàvem i així li ho havíem exposat al president del grup demòcrata que seria bo començar nomenant una comissió restringida de juristes andorrans amb la missió, concreta i temporal, no pas de redactar ella mateixa cap Codi, sinó d'organitzar els treballs per a què es creés una comissió nombrosa i potent de juristes, exercents o no a Andorra, andorrans, residents i no residents; de diverses orientacions filosòfiques, doctrinals, socials, personals; qualificades en doctrina; perits i experts en metodologia codificadora. Es tractava que tots ells, treballant de manera pública i amb publicitat i transparència analitzessin dades, informació i jurisprudència i recollissin el sentir dels estaments socioprofessionals, socials, i de la societat civil, establissin les comissions d'anàlisi i redacció dels diferents llibres del Codi fins arribar a uns avantprojectes a sotmetre a discussió de tothom i finalment a unes preproposades de llei a enviar al Consell General per a discussió.

Així els grups parlamentaris podrien elaborar una proposta de llei tenint d'una banda uns texts i d'altra banda tota la informació sobre les motivacions de cada norma continguda en els texts de tal manera que el vot de la representació del poble, és a dir del Consell General, s'emetés amb coneixement ben ampli de la motivació i raó de cada cosa conservada, suprimida, modificada, corregida, canviada, millorada o innovada.

De cop i volta es vam assabentar per la premsa que quatre consellers de la Comissió d'Interior del Consell General havien decidit començar ells sols el Codi Civil per parts. Endegant-ne dues: el llibre de família i el llibre de successions, i que havien decidit encomanar-ne la redacció a una sola persona de Barcelona.

CONCLUSIÓ

El nostre grup parlamentari no participarà en aquesta operació de maquillatge legislatiu. No votarem la presa en consideració d'aquesta proposició de llei.

No serem tampoc partícips de la pantomima subsegüent.

Ni presentarem esmenes ni participarem en la comissió Legislativa per a beneir ni que fos amb la nostra presència aquest simulacre de treball parlamentari.

Vostès n'assumiran tota la responsabilitat, no volem ser còmplices d'aquest frau.